

in paradiso: sed viceris i stercore: Magna gratia dei. **S**z vñ hoc: nisi qz ros herimō cōpluerat illā aiām: et dederat dñs suauitatem: vt terra nostra daret fructū suū. In noctibus extollite man⁹ vestras in sancta: et bñdicite dñm. **B**enedicat te dñs ex syon: q̄ fecit celū et terrā. Plures hortat vt benedicat: et ipse vnū benedicit: quia ex plurib⁹ vnū fecit: qz bonū et iocūdū ē habitare fratres in vnū. Pluralis numerus fratres: sed singularis habitare in vnū. Ideo benedicat te dñs ex syon: q̄ fecit celū et terrā. Nemo vestrū dicat: ad me nō pueniet ista bñdictio. Putat q̄s ē quē bñdixit: Bñdicat te dñs ex syō. Tñū benedixit: Esto i vnoz pueniet ad te bñdictō.

Alia lra. t nbi.

ExPLICIT Tract. de ps. CXXXIII
Qui est vltimus Lanticū graduū.

Incipit Tractat⁹ de ps. CXXXIII
Expositio psalmi.

Valde nobis dulce esse debet: et dulce nobis esse gaudēduz est: quo nos psalmus iste cobortatur. **B**icit enī:

Laudate nomē dñi: Laus qz ipsā quare iustū sit vt laudem⁹ nomē dñi: continuo subiecit. **L**audate vni dñm: Quid iustū: qd dignū: qd gratus: Etenī si nō laudauerit serui dñm supbi: ingrati: irreligiosi erūt. Et quid faciunt nō laudādo dñm: nisi vt seuerū sētiat dñm. Necqz enī hu⁹ ingrat⁹ si dñm suū laudare noluerit: iō efficit vt seru⁹ nō sit: Laudes: nō laudes: seru⁹ es. Sed si laudes p̄pitiabis: si nō laudes offendis. Bona est exhortatio et utilis. Tñ magis satagere debem⁹ quē admodū laudāduz sit de⁹: qz dubitare laudādū. Laudate ergo nomē dñi. **H**ortat nos psalm⁹: hortat nos p̄pheta: hortatur nos spūs dei: hortatur postremo nos ipse dñs vt laudem⁹ dñm. Nō enī laudibus nostris ille crescit: sed nos. **B**e⁹ nec melior fit si laudaueris: nec deterior si vitupaueris: s̄ tu laudādo tonū melior eris: vitupādo deterior: bon⁹ aut ille manet vt est. Si enī seruos suos ipos bene de se merito: p̄dicatores verbi sui: rectores ecclie sue: veneratores noīs sui: obtēpatores mādati sui: id docet vt i p̄scia sua habeāt dulcedinē bone vite sue: ne corūpātur laudibus: ne franganē vitupatiōib⁹ hoīm: q̄to magis ipse incōmutabilis sup oīa q̄ hec docet: non vtiqz maior fit si laudaueris: nec minor si vitupaueris. Sed qm̄ nobis expedit laudare dñm: misericorditer iubet vt laudem⁹ eū: nō arrogāter. **A**udiam⁹ ergo

quid dic: Laudate nomē dñi: laudate vni dominum. Non aliquid incōgruū facitis laudando serui dominum. Et si semp̄ tantummodo serui essetis: deberetis laudare dñm: q̄to magis debetis laudare dñm serui: vt esse mereamini et filij. Sed qm̄ scriptū ē in alio psalmo: Rectos decet laudatio. Et item alibi scriptū est: Nō ē speciosa laus in ore pctōris. Itēqz alibi dicit: Sacrificiū laudis gloriificauit me: Et ibi via est in q̄ ostēdā illi salutare meū. et p̄sequē: Pctōri aut dixit de⁹: vt qd tu enarras iusticias meas: et assumis testamētū meū per os tuū: tu aut odisti disciplinā: et p̄cisti sermones meos post te: Ne forte q̄sqz: qm̄ dictū est: laudate serui dñm: etiaz si in domo ista magna fuerit mal⁹ seru⁹: putet sibi p̄desse laudem dñi: continuo quales sint qui laudare debeant dominū subiecit et docet. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs dom⁹ dei nostri. Qui stat: nō qui ruitis. Illi aut stare dicūt qui in mandatis ei⁹ p̄seuerāt: qui i fide nō ficta: et spe firma: et caritate sincera seruiūt deo et honorāt ecclesiā ei⁹: et nō dāt offēnsiōem male viuēdi eis q̄ venire volūt: et in via lapides offēnsiōis inueniūt. Ergo q̄ stat i domo dñi laudate nomen dñi: Grati estote ne foris erret. Quia ergo stans: parū ne ē vobis vbi laudāduz est qui vos erexit iacētes: et fecit in domo sua stare et ipm̄ agnoscere ipsūqz laudare. **P**aruū ne b̄ bñficiū est qd stam⁹ i domo dñi: **H**ic interim i hac pegrinatōe: i hac domo qd etiā pegrinatōnis tabernaculū dñi: qz b̄ stam⁹: nūqd par grati eē debem⁹: **N**ōne cogitāduz ē: qz hic stam⁹: **N**ōne cogitāduz ē: quid facti fuerimus: **N**ōne cogitāduz ē nobis: vbi iacebamus et q̄ collecti sum⁹: **N**ōne cogitāduz est qz oēs ipij dñm nō q̄rebāt: et ipse illos nō q̄rētes q̄siuit: ipse inuētos excitauit: ipse excitatos vocauit: ipse vocatos iroduxit: et in domo sua stare fecit. **H**ec q̄sqz cogitat: et in grat⁹ si ē oīo despicit se p̄ amore dñi sui: a q̄ sibi tanta p̄stita sūt. Et qm̄ n̄ habet qd p̄tāt bñficijs deo retribuatur: qd ei restat: nisi gratias agere et nō repēdere: **A**d ipsā gr̄tariactōez p̄tinet: et calicē dñi accipe et nomē ei⁹ iuocare. **N**ā qd retribuatur dño seruus p̄ oib⁹ q̄ retribuit illi: Ergo q̄ statis in domo dñi i atrijs domus dei nr̄i: **L**audate dñm: Quid dicitur sū q̄re laudet. **Q**m̄ benign⁹ dñs. Breuiter vno verbo explicata ē laus dñi dei nr̄i. **B**on⁹ domū: s̄ bon⁹ nō vt sūt bona q̄ fecit. **N**ā se-

Alia lra. t quia boni

Almus
bona videri nō tm̄
celi et terra et oīa q̄
valde bona fecit. **S**z
ille q̄ fecit: Et in
sua melior q̄ fecit
melius qd ex illi
est dñs: si in unū
est cetera bona.
bonū est: nō aliud p̄
bono bon⁹ est
bono. **A**bi autē ac
non eguit a quo sic
cetera vt fierēt b̄
singulari ille sū bo
dicit: **N**ō bon⁹ m̄
bonitatis dicit: et
dare p̄grue nō sū
hic ato n̄ alio: ego
ne b̄ cū explic
meo ne b̄ cū explic
ita laudat dñm
fies accipite me et la
vntē: vt enī si nō ip̄
acceptet laudatōez
me ip̄e volūte: ign
sculle. **I**n h̄ ab vbi dulce
dñi dñi: p̄siderat q̄
q̄ facit: videri qm̄ ab
m̄ b̄ placet: ad illū re
q̄m bon⁹ ē dñs. **N**ā
p̄p̄tū p̄p̄tū i gressu suo in
cipit inuocare: qz sic bon⁹ ē d
indiget q̄ sit bon⁹. **B**on⁹
vbi ille: illū aut sine ip̄e p̄
p̄p̄tū cōmutabilē: nullū bon⁹
p̄p̄tū: nullus malū timēē q̄
amo. Et qd dicit apl⁹: **I**n uoc
nō bonū: solē bonū: iunā t
bona: terrā bonā: q̄ p̄p̄tū
nō: m̄ca sūt bona: q̄ ambu
bona: q̄ volūt in aere et nat
na **B**ico et hoīem bonū. **H**o
de bono m̄clauo cordis sui
Bico et agēlū bonū q̄ nō ē la
q̄ vbi dñs facit: sed inberet
et facti dñi: **O**mnia ista dico
sunt nob̄ celi bonū: agēlū bo
nū: **A**d dñm autē me refero
nūb̄ dicere q̄ bonū. **I**pe qui
us dicit: dicit: **N**ō domus: et
nemo bon⁹ nisi solus de⁹: **F**
nos ad inq̄rēduz et ad vlt
nū: et alio bono bonū: et
C̄ ergo tonū ē a q̄ sūt oī
niam inuenias bonū: qd n

cit deus oia bona valde: nō tñ bona: sed et valde: Celū et terrā et oia q̄ in eis sūt fecit bona et valde bona fecit. Si hec oia bona fecit: quis ē ille q̄ fecit: Et tñ cū bona fecerit: multoq̄ sit melior q̄ fecit q̄ ista q̄ fecit: nō inuicies melius qd̄ de illo dicas: nisi quia bonus est dñs: si tñ intelligas pprie bonū a q̄ sunt cetera bona. Oia enī bona ipse fecit: ipse ē bonus quē nemo fecit. Ille bono suo bon⁹ est: nō aliū de p̄cipato bono: Ille a seipō bono bon⁹ est: nō adherēdo alteri bono. Adhī autē adherere deo bonū est q̄ non eguit a quo fieret bon⁹: sed eguerūt illo cetera vt fierēt bona. Vultis audire q̄ singularit̄ ille sit bon⁹: Dñs interrogatus dixit: Nō bon⁹ nisi vn⁹ deus. Hāc singularitatē boitat̄ ei⁹: et p̄ire breuif nolo: et cōmēdare p̄gruc nō sufficio. Ad te tu ne si hic cito trāsiero: ego ingrāt⁹ inueniar. Itē metuo ne b̄ cū explicādū suscepero: sub tāta laudis dñice sarcina defatiger. Sic tñ fies accipite me et laudātem et nō sufficientē: vt etiā si nō ipse ill⁹ laudis explicatio: acceptes laudatoris deuotio. Approbet me ipse voluisse: ignoscat nō impleuisse. Ineffabili dulcedine teneor cū audio bon⁹ dñs: p̄sideratisq̄ oibus et colustrat̄ q̄ forisec⁹ video qm̄ ab ipō sūt oia: etiā cū mihi b̄ placēt: ad illū redeo a q̄ sūt vt intelligā qm̄ bon⁹ ē dñs. Rursū cū ad illū q̄tū possū igrēssus fuero iterorē mihi et supiorē inuicio: qz sic bon⁹ ē dñs: vt istis nō indigeat q̄ sit bon⁹. Beni⁹ ista nō laudo sine illo: illū autē sine istis p̄fectū: nō in dignū: incōmutabilē: null⁹ bonū q̄rentē q̄ augeat: nullius malū timētē q̄ minuat inuenio. Et qd̄ dicā āpl⁹: Inuicio in creatura celū bonū: solē bonū: lunā bonā: stellas bonas: terrā bonā: q̄ gignunt in terra et radicib⁹ nixa sūt bona: q̄ ambulāt et mouēt bona: q̄ volūtāt in aere et natāt in aq̄s bona. Bico et hoīem bonū. Homo enī bon⁹ de bono thesauro cordis sui p̄fert bonū. Bico et āgelū bonū q̄ nō ē lapsus supbia q̄ diabolus fact⁹: sed inheret obediēdo ei et fact⁹ est: Omnia ista dico bona: si tñ cū suis noib⁹ celū bonū: āgelū bonū: hoīez bonū: Ad dñm autē cū me refero puto meli⁹ nihil dicere q̄ bonū. Ipse quippe dñs Iesus christ⁹ dixit: Nō bonus: et ipse itē dixit Nemo bon⁹ nisi solus de⁹: Nōne stimulauit nos ad inq̄rēdū et ad distiguēdū qd̄ sit bonū: et alio bono bonū: et bonū seipō bonū. Ergo bonū ē a q̄ sūt oia bona: Oio nullum inuenias bonuz qd̄ non ab illo sit

bonū. Bonū bona faciēs sicuti ē pprie: sic et bonū est pprie. Neq̄ enī ea q̄ fecit non sūt: aut iniuria illi sit cū dicim⁹ nō esse q̄ fecit. Quare enī fecit sup̄ sūt que fecit: Aut quid fecit: si nō ē qd̄ fecit: Cū ergo sūt et illa q̄ fecit: venit tñ ad ill⁹ p̄pationem et tāq̄ solus sit dixit: Ego sū q̄ sū: Et dices fili⁹ israel: Qui est: misit me ad vos. Nō dixit Dñs de⁹ ille oipotēs: misericors: iust⁹. Quē si diceret: vtiq̄ vera diceret. Sublatis de medio oibus qd̄ appellari posset et dici deus: ipm̄ eē se vocari r̄dit: et tāq̄ hoc esset ei nomē. Hoc dices inquit: Qui est: misit me. Ita enī ille ē: vt in ei⁹ p̄patione ea q̄ facta sūt: non sint illi companda: qm̄ ab illo sūt: illi autē nō p̄pata sunt: qm̄ ab illo sunt. Illi enī p̄pata nō sūt: qz verū esse incōmutabile eē est: qd̄ ille solus ē. Est enim ē: sicut bonum bonum est. Cogitate et videte qm̄ q̄cqd̄ aliud laudat: ideo laudatis: qz bonū ē. Insanit q̄ laudat qd̄ si ē bonū. Si laudes iuquū eo ipō qd̄ iniqu⁹ est: nōne et tu iniquus eris: Si laudes furē eo ipō qd̄ fur est: nōne et tu princeps eris: Si laudas iustū in eo ipō qd̄ iust⁹ est: nōne et tu habes inde p̄tē laudādo: Nō enī laudares iustū: nisi amares: non amares: si nihil inde haberes. Si ergo q̄cqd̄ aliud iō laudam⁹ qz bonū est: nulla tibi maior causa et melior et firmior dari potuit q̄re laudas deum: nisi quia bon⁹ ē. Ergo laudate dñm qm̄ bonus est. Q̄ diu dicam⁹ ei⁹ boitatē: Quis corde p̄cipiat vt p̄lectat q̄ bon⁹ sit dñs: Sed ad nos redeam⁹ et i nobis illū agnoscam⁹: et in opibus artificē laudem⁹: qz ipse sū p̄tēplari idonei nō sum⁹. Et si p̄tēplari idonei aliq̄i erimus: cum fuerit mūdatus cor n̄m fide: vt postreō gaudeat veritate: Nūc qm̄ ipse a nob̄ videri nō p̄t: opa ei⁹ videam⁹: ne sine ei⁹ laude remaneamus. Ergo dixi: laudate dñm qm̄ bon⁹ ē. Psal lite noi eius qm̄ suavis ⁊ est. Forte esset bonus: et suavis nō eēt: si tibi nō daret posse gustare. Talē autē se p̄buit hoīb⁹: vt etiā panē de celo miserit: et filiū suū eq̄lē q̄ hoc est qd̄ ipse dederit hoīem faciendū: et p̄ hoīb⁹ occidēdū: vt p̄ hoc qd̄ tu es: gustes qd̄ nō es. Multū enī ad te erat gustare suauitatem dei: qz remota erat illa: et nimis alta: tu autē nimis abiect⁹ et in imo iacens. In magna ista sepatōe missus ē mediator. Nō poterat ad deū hō: deus factus est hō: vt qm̄ hō potes ad hoīez: qui nō posses ad deū: p̄ hoīez venires ad deū: et fact⁹ ē mediator dei et hoīm: homo christ⁹

Alia lra. suauē. tnon habet.

nō erat de p̄plo israel: s; erat de p̄plo gētū: propterea inq̄t dico vobis: quia multi ab oriente et occidēte veniēt. Ecce iā oleaster in manu inferozis: multi ab oriēte et occidēte veniēt. Videam⁹ qd ferat inferēdū: vbi inferat videam⁹. Et recubēt inq̄t cū Abram: Isaac: et Jacob in regno celoz. Videamus et qd inferuit: et vbi inferuit. De ramis sup̄bis naturalib⁹ qd dicit: Filij autē regni ibūt in tenebras exteriores: ibi erit flet⁹ et stridor dētū. Res p̄nūciata: res impleta. Ergo psallite dño qm̄ suavis est: et attēdite q̄ circa nos fecit. **Qm̄ Jacob elegit sibi dñs: isrl̄ in possessionē sibi.** Laudate: psallite: qm̄ fecit ista. Talia dico q̄ cape valeat. Ceteras gētes sub angelis posuit: Jacob elegit sibi dñs israel in possessionē sibi. **Sētē suā fecit agrū: quē coleret: quē ipse seminaret.** Quis ipse oēs gētes cōdiderit: ceteras angelis cōmisit: sibi istā possidēdā seruādāq; deputavit. Hūc pplm̄: hūc Jacob: merito illi⁹: an grā suā: **Be nōdū natis ait: qz maior seruiet mino** n Apl̄s dixit: **Qd meritū habere nōdū** nā potuerit: anq̄ q̄sq; eoz egisset aliqd boni aut mali: Non ḡ se extollat Jacob: nō gloriē: nō suis meritis tribuat. Ante est p̄cognit⁹: an p̄destinat⁹: an elect⁹: nō suis meritis elect⁹: s; grā dei inuent⁹ et viuificat⁹. Sic et oēs gētes. Nā vt inferē qd meruit oleaster amaritudine baccay: sterilitate siluestri: Lignū q̄ppe erat silue nō agri dñici: et tñ ille p̄ misericōdiam suā et oleastrū inferuit in oliuā. S; adhuc nō erat insert⁹ oleaster: qm̄ dñs elegit sibi Jacob isrl̄ in possessionē sibi. Et qd p̄ph̄a: **Qm̄ ego cognoui qd magn⁹ est dñs: Adēte volāte ad sup̄na erecta: a carne trāscendētē creaturā cognouit: qz magn⁹ est dñs.** Non oēs p̄nt vidēdo cognoscere: laudāt qd fec: qm̄ suavis est: Jacob elegit sibi dñs: isrl̄ in possessionē sibi. Et hic illū laudas: nā et ego cognoui: qz magn⁹ est dñs. **Propheta loquebat q̄ intravit i factuariū dei: q̄ audiuit forte ineffabilia verba: q̄ nō licet hoī loq; q̄ dixit qd posset ab hoīb⁹ dici: et tenuit apud se qd nō posset dici.** Ergo et audiat ad qd possum⁹: et credat ad qd nō possum⁹. Ad qd possum⁹ audiat: qm̄ Jacob elegit sibi dñs: isrl̄ in possessionē sibi: ad qd nō possumus credat: qz ip̄e cognouit qd magn⁹ est dñs. **Si illi dicerem⁹: rogamus te: explica magnitudinē illi⁹: nōne forte rīderet nob; nō est valde magn⁹ quē video: si a me poterit explicari: Redeat ḡ ad opa ei⁹ et dicat nobis.** Habeat ip̄e in p̄sciētia magnitu

Alia fra.
Quia.

dinē dñi: quā vidit: quā nobis credēdā cōmēdauit: q̄ n̄ros oculos p̄ducere n̄ potuit: et enumeret qdā q̄ hic dñs fecit: vt et nobis q̄ magnitudinē illi⁹ sicut ille videre nō possum⁹: dulcescat ex opib⁹ suis q̄ cape possum⁹. **Quia ego inq̄t cognoui qd magn⁹ est dñs. Et de⁹ noster sup̄ oēs deos.** Quos deos: Sicut dic apl̄s: Et si sūt q̄ dicant dij in celo et in terra: sic sūt dij multi et dñi multi: nobis tñ vn⁹ est de⁹: p̄ ex q̄ oia: et nos in ip̄o: et vn⁹ dñs n̄r Iesus xp̄s: p̄ quē oia et nos p̄ ip̄m. **Bicāt dij hoies: dictū est enī: Be⁹ stetit in synagoga deoz: dictū ē: Ego dixi dij estis et filij altissimi oēs: nōne sup̄ hoies de⁹: S; qd magnū si sup̄ hoies de⁹: Et sup̄ āgelos de⁹: qz āgeli n̄ fecerūt deū: angelos fecit de⁹: et necesse ē sup̄ oia q̄ fecit: sit ip̄e q̄ fecit. Cognoscēs ḡ magnitudinē dñi iste: et vidēs eū sup̄ oēm esse creaturā: nō tantū corpālē: s; etiā sp̄nālē: Rex magn⁹ inq̄t sup̄ oēs deos. Ip̄e est sūm⁹ de⁹: q̄ sup̄ se nō h̄z deū. Opa ei⁹ dicat: ip̄a capiunt.** **Oia q̄cuq; voluit dñs fecit in celo et in terra: in mari et in oib⁹ abyssis.** Quis autē cōphēdat h̄: Quis enumeret opa dñi in celo et in fra: i mari et in oib⁹ abyssis: Si p̄phēdē oia n̄ possum⁹: tñ incōcussile credē et tenē debem⁹: qm̄ q̄cqd creaturaz in celo: q̄cqd in terra: q̄cqd in mari et i oib⁹ abyssis a dño factū ē: quia oia q̄ voluit fecit in celo et in fra et in mari et in oib⁹ abyssis: Sic iā dixim⁹: nō oia q̄ fecit coact⁹ est facere: s; oia q̄cuq; voluit fecit. **Quia oim̄ q̄ fecit: volūtas ei⁹ est. Facis tu domū: quā si nolles facere sine habitatōe remaneres: Necessitas coegit te facē domū: nō libera volūtas. Facis vestē: qz si n̄ faceres nudus ambulares. Ad faciēdā ḡ vestē necessitate duceris nō libera volūtate. Cōseris montē vitib⁹: semē sp̄gis: qz nisi feceris alimēta nō habeb. Oia h̄ ncitate facis. Be⁹ bonitate fecit: et n̄llo qd fecit eguit: iō oia q̄cuq; voluit fec. Putas habem⁹ et nos qd libera volūtate faciam⁹: Ea. n. q̄ dixim⁹ ex ncitate facim⁹: qz si non facerem⁹: egentes et inopes remanerem⁹. Inuenim⁹ aliqd qd libera volūtate faciam⁹: Inuenim⁹ plane: cū ip̄m deū amādo laudam⁹. Hoc enī libera volūtate facis: qm̄ amas qd laudas: si enī ex ncitate: s; qz placz. Vñ iustis et sc̄tis dei placuit de⁹ etiā flagellās eos. Qm̄ inquis oim̄b⁹ displicet: placuit illis: et sub flagello eius: in erūnis: in laborib⁹: in vulnerib⁹: in egestate cōstituti laudauerūt deū. Nō eis displicuit nec torquēs: hoc est gratis amare: nō qm̄ p̄posita acceptiōe mercedis: qz**

ipsa merces tua summa de ipse erit que gratia diligis: et sic amare debes: ut ipsum pro merce de desiderare si finas que solus te faciet: Sic Philippus desiderabat cum diceret: O stende nobis patre et sufficiat nobis. Adhuc quod de libera voluntate facimus: et de libera voluntate facere debemus: quod delectati facimus: de hinc amando facimus: quod et si corripimur ab illo nobis nunquam displicere debet: quod spiritus iustus est. Hoc dixit ille laudator eius: In mensuris de vota tua que reddam laudationes tibi. Et alio loco: Voluntarie sacrificabo tibi. Quid est voluntarie sacrificabo: Voluntarie laudabo te: quod sacrificium laudis inquit glorificabit me. Si cogereris offerre domino tuo sacrificium gratum illi et acceptum: sicut antea vouebat sacrificia in umbra futurorum: forte non inuenires in grege tuo placitum taurum: in capris hircum are domini dignum: nec in ouili tuo arietem dignum ad victimam domino tuo: et non inuenires satageres quod faceres: et dices forte deo: volui et non habui. Nunquid potes de laude dicere: volui et non habui: Spiritum voluisse et laudasse est. Non enim verba a te querit deus: sed cor. Neque enim potest quisque dicere et linguam non habui. Si quis obmutescit aliqua valitudine: linguam non habuit et tamen laudem habuit. Si enim deus aures carnales haberet: et sono tui corporis indigeret: et idcirco cum remansisses sine lingua: sine laude etiam remaneres. Aliter vero quod cor querit: cor inspicit: intus testis est iudex: approbator: adiutor: coronator: sufficit ut offeras voluntatem. Cum potes ore profite ris ad salutem: cum autem si potes: corde credis ad iustitiam: Corde laudas: corde benedictis: corde in ara conscientie victimas sacras imponis: et responde tibi: Pax in terra hominibus bone voluntatis. Ille igitur deus qui operis est in celo et in terra: omnia quecumque voluit fecit: tu in domo tua non facis omnia que vis. Ille in celo et infra omnia quecumque voluit fecit: tu facis in agro tuo omnia que vis. Multa vis: et non potes in domo tua facere omnia que vis. Contradicit forte vxor: contradicit filius: aliqui et seruulus prouicia tradicit: et non facis quod vis. Sed facio inquit quod volo: quod in non subdito ac contradicente vindico. Hec hoc facis cum vis: aliqui vindicare vis et non potes: aliqui minaris: et antequam facias quod minaris morieris. Putamus in tempore facis quod vis: frenas omnes cupiditates tuas: Forsitan frenas nunquid efficit ipse ut cupiditates non surgant quasi frenas: Certe enim hoc vis non nullam molestiam cupiditatum tuarum: et tamen caro concupiscit aduersus spiritum:

et spiritus aduersus carnem: ut non ea que vultis faciatis. Tu in tempore non facis quod vis: deus autem non in celo et in terra omnia quecumque voluit fecit. Ipse tibi det gratiam ut in tempore facias quod vis. Nisi enim ipse adiuuante nec in te facis quod vis. Etenim cum ille scilicet Paulus non faceret in se quod vellet: quod idcirco caro concupiscit aduersus spiritum: spiritus autem aduersus carnem: ut si ea que vultis faciatis: cum de se ipse generet dicens: Quid delector legi dei secundum interiorum hominum: video autem alias legem in membris meis repugnante legi mentis mee: et captiuum me ducere in lege peccati que est in membris meis: quod non solum in domo sua: nec solum in agro suo: sed in carne sua vel in spiritu suo non impleuit que volebat: clamauit ad deum que omnia quecumque voluit fecit in celo et in terra: et dixit: Infelix ego homo: quod me liberabit de corpore mortis huius? Et ille bonus et ille suavis tanquam responderet ei continuo subiecit: Gratia dei pro Iesu christo domino nostro. Hanc gratiam suauitatem amate: hanc suauitatem laudate. Intelligite deum que omnia quecumque voluit fecit in celo et in terra: ipse et in vobis faciet quod vultis: ipse adiuuante voluntatem vestram implebitis. Sed dum non potestis confitemini: cum poterit gratias agite: Facetes clamate: erecti supbire nolite. Ille igitur in celo et in terra omnia quecumque voluit fecit: in mari et in omnibus abyssis. **Suscitans nubes ab extremo terre: Videmus ista opera domini in eius creatura: Veniunt enim nubes ab extremo terre ad medium et pluuunt: vni surrexerunt nescis. Ergo indicat illud propheta ab extremo terre: siue ab imo: siue a circundatione finium terre. Vni vult excitat nubes tamen a terra. Fulgura in pluuia fecit. Nam fulgura sine pluuia tererent te et nihil tibi darent. Fulgura sunt proteruis: pluit gaudes. Fulgura in pluuiam fecit. Qui terruit: ipse ut gauderes refecit. **Qui educit ventos de thesauris suis: Ab occultis causis vni nescis. Quia enim flat ventus sentis: qua causa flat: vel de quo thesauro rationis educit sit nescis: debes deo tamen pietate credenti: quod non sciret: nisi iussisset ille qui fecit: nisi produxisset ille qui creauit. Videmus ergo hec in creatura ista: laudamus: miramur: benedicimus deum: Videmus que fecit in hominibus propter peccatum suum. **Qui percussit primogenita egypti: Etenim illa diuina dicta sunt que amares: et non erant dicta que timeres. Attende quod et quod irascit facit quod vult: Percussit primogenita egypti. **Ab homine usque ad pecus. Immisit signa et prodigia in medio tui egypte: Nostis: legis quanta********

Alia fra. t Educet.

Alia fra. t product.

Alia fra. t Emisit.

Psalmus

...manus domini in celo et in terra: et in vobis faciet quod vultis: ipse adiuuante voluntatem vestram implebitis. Sed dum non potestis confitemini: cum poterit gratias agite: Facetes clamate: erecti supbire nolite. Ille igitur in celo et in terra omnia quecumque voluit fecit: in mari et in omnibus abyssis. **Suscitans nubes ab extremo terre: Videmus ista opera domini in eius creatura: Veniunt enim nubes ab extremo terre ad medium et pluuunt: vni surrexerunt nescis. Ergo indicat illud propheta ab extremo terre: siue ab imo: siue a circundatione finium terre. Vni vult excitat nubes tamen a terra. Fulgura in pluuia fecit. Nam fulgura sine pluuia tererent te et nihil tibi darent. Fulgura sunt proteruis: pluit gaudes. Fulgura in pluuiam fecit. Qui terruit: ipse ut gauderes refecit. **Qui educit ventos de thesauris suis: Ab occultis causis vni nescis. Quia enim flat ventus sentis: qua causa flat: vel de quo thesauro rationis educit sit nescis: debes deo tamen pietate credenti: quod non sciret: nisi iussisset ille qui fecit: nisi produxisset ille qui creauit. Videmus ergo hec in creatura ista: laudamus: miramur: benedicimus deum: Videmus que fecit in hominibus propter peccatum suum. **Qui percussit primogenita egypti: Etenim illa diuina dicta sunt que amares: et non erant dicta que timeres. Attende quod et quod irascit facit quod vult: Percussit primogenita egypti. **Ab homine usque ad pecus. Immisit signa et prodigia in medio tui egypte: Nostis: legis quanta********

per Moysen fecerit man^o dñi in egypto: ad terrēdos: ad cōtundēdos: ad denicien- dos supbos egyptios. In pharaonē z in omnes seruos ei^o. Parū est in egypto: qđ postea qđ eductus est inde pplus:

Qui percussit gētes multas: Que possidebant terrā: quā volebat deus dare populo suo. Et occidit reges fortes.

Seon regem amorreorū et Og regē Balan: et omnia regna Chanaan.

Omnia ista quō cōmemorat breuif psalm^o: sic ea legim^o in alijs libris dñicis: et magna ibi man^o dñi. Qñ tu vides que facta sunt in impios: caue ne fiat in te. Ad hoc enī in illos facta sunt: vt tu trāsires et eos nō imitareris: z talia nō patereris: Tñ vi de qđ flagellū dñi est sup omnē carnē: Ne putes te n̄ videri qñ peccas: ne putes te cōtēni: ne putes dñm dormire: attēde exēpla bñficiorū dei cū ea recolis: z cū vindictā dei recolis tūme. Omnipotēs ē: z ad psolādū: et ad castigādū: Ideo sunt ista vtilia cū le gumt. Qñ aut pius videt qđ passus est impius: purgat se ab omni impietate: ne veniat z ipse in talē penā: talēqz vindictā. Bñ ḡ bec accepisti: Quid deinde fecit de^o? Ex pulit impios. Et redit terrā eorū hereditatē: hereditatē israel^o suo suo. Deinde exultatio laudis ei^o. Bñ nō mē tuū in seclm: Post ista omnia que fecisti: quid enī video que fecisti? Inspicio creaturā tuam quas fecisti in celo: inspicio hāc vñā partē vbi habitam^o: z hinc video bñficia tua nubiu: ventoz: pluuiay. Populū tuū atēdo: eduxisti eos de domo seruitutis: signa z pdigia fecisti inter inimicos eorū: punisti eos quos molestos patiebāt: impios de terra sua eiecisti: reges eorū occidisti: terrā eorum populo tuo dedisti. Gladi omnia z impletū est os meum laude: dixi: Bñ nō mē tuū in secula.

Alia lra. tpopulo. Alia lra. tincerni.

Expositio mystica.

Hec qđ ad lrām quō scripta sunt videm^o: nouim^o: laudam^o. Si aut aliqd significāt: non sum onerosus dū explico vt potero. Ecce in ipsis hoib^o possum agnoscere: qz in celo z in terra oia qđcūqz voluit fecit. Celū enī ethereū spūales accipio: terrā carnales: et his duob^o tā qđ celo z terra cōstat ecclesia dei: z ad spūales ptinet pdicatio: ad carnales ptinet obsecū datio. Rā z celi enarrāt gloriā dei: et facta manu ei^o annūciat firmamentū. Si aut terra dei nō esset plebs dei: nō diceret apls: Bei edificatio: dei agricultura estis:

sicut sapiēs architect^o fundamētū posuit: alius supedificat. Ergo edificū dei sum^o: et ager dei sum^o. Quis inquit plātat vineā z de fructu ei^o nō pcipit: Ego plātaui: apollo rigauit: s; deus incremētū dedit. Ergo z in ecclesia sua: z in pdicatorib^o suis: z i plebib^o suis: tanqz in celo z in terra omnia que cūqz voluit fecit. Parū ē in eis: In mari z in omib^o abyssis: omnia qđcūqz voluit fecit. Mare sūt oēs infideles: oēs nōdū credētes: z in eis oia qđcūqz voluit fecit. Nō enī se uiūt infideles: nisi pmittant: aut vindicant in eos qñ pueri sunt: nisi vt iusserit ille qđ fecit omnes gētes. Puta qđ mare est z nō terra: Nūqd ideo a ptāte dei omnipotētis alienum est: Et in mari z in omib^o abyssis que voluit fecit. Qui sunt abyssus: Latētia corda mortaliū: pfunde cogitatioēs hoīum. Quō et ibi facit deus qđ vult: Quia dñs interrogat iustū z impiū: qui aut diligit iniquitatē odit animā suā. Et vbi illū interrogat: Alibi scriptū ē: In cogitatioib^o impij interrogatio erit. Ergo z in omib^o abyssis oia qđcūqz voluit fecit. Latet cor bonū: latet cor maluz: abyssus ē z in corde bono: z in corde malo. Sz bec nuda sunt deo quē nihil latet. Consolat cor bonuz: torquet cor malū. **D**ia: ergo: qđ voluit fecit i celo z in terra: in mari z in oib^o abyssis. **S**uscitans nubes ab extremo terre: Quas nubes: Pdicatores verbi veritatis sue. Be qđ^o nubib^o alio loco irascēs vinee sue dicit: Nō dabo nubibus meis ne pluāt sup eā imbrē. Et parū est excitasse nubes de hierusalē: z de israel: quas misit pdicare euāgelīū suū in toto orbe terray: Be qđ^o nubib^o dictū est: In omnem terrā exiit son^o eorū: z in fines orbis terre vba eorū. Parū ē hoc. Sz qz ipse dñs ait: Pdificabit hoc euāgelīū regni in toto orbe terray in testimoniū cūib^o gētib^o: et tūc veniet finis: excitat nubes ab extremo terre. Nam crescēte euāgelio: vñ erūt pdicatores euāgelij in finib^o terre: nisi ibi excitet nubes ab extremo terre: Be ipsis nubib^o qđ opat: Fulgura in pluuiā fecit. Adinas ad misericordiā flexit: de terrorib^o irrigauit. Quō de terrorib^o irrigauit: Qñ tibi minas de^o p pphetā z p aplm et times: Nōne coruscatio terruit te: Sed cū penitēdo corrigēris z agnoscis hoc misericordiā fieri: i pluuiā vertit fulgurū terror.

Alia lra. t quecumq. Alia lra. t Produces.

Qui educit vētos de thesauris suis: Eisdem putō. pdicatores z nubes z vētos: nubes ppf carnē: vētos ppf spū.

Alia lra. t producit.

Nubes enī vident: venti sentiunt et nō vident. **B**enīq; qm̄ carnē videm⁹ esse de terra: nubes inquit excitat ab extremo terre. **E**xpressit vnde excitet nubes: venit ad vētos: q; spūs hoīs ignorat vñ veniat. **P**roducēs inq̄t vētos de thesauris suis. **P**aululū attēdite: cetera videam⁹. **Q**ui percussit primogenita egypti ab hoīe vsq; ad pecus. **P**rimogenita nra salua sunt in dño: qm̄ ipse ea dedit nobis. **A**dolesta autē pena est: et nimū terribilis plaga mors primogenitorū. **Q**ue sunt primogenita nra: **A**dores isti nri quib⁹ nunc seruum⁹ deo: ipsa sūt p̄mogenita nra. **P**rimicias enī habem⁹: ipsam fidē vñ incipim⁹. **E**cclēsie quippe dictū est: et venies et p̄trāsies ab initio fidei: et nemo incipit bñ viuere: nisi a fide. **F**ides ḡ nra in primogenitis nris est. **Q**ñ custodit fides nostra: cetera subsequi p̄nt. **N**am qd purgant hoīes quotidie p̄ficiēdo in melius: meliusq; viuēdo ipso interiore hoīe renouato de die in diē: sicut dicit aplūs: **E**t si exterior nri hō corrūpit: interior autē renouat de die in diē: ideo fit q; primogenita fides viuūt. **B**e qua primogenita fide et apls ait: **N**ō solū autē: s; et nosipi primicias spūs habētes: id est dantes iam deo primicias spūs nri: hoc est ipsam fidē tanq; primogenita nra: tñ in nobismetipsis ingemiscim⁹ et adoptionē expectātes redēptionē corpis nri. **S**i ḡ magna dei grā est vt cōseruet fides nra: magna pena est occidere primogenita: qm̄ hoīes in afflictioe ecclēie p̄stituti p̄dūt fidē. **A**ffligūt enī ecclēsiā vt p̄dat fidē. **N**ā et ipsa egypt⁹ afflictio interpretat. **Q**uicūq; ḡ affligūt ecclēsiā: quicūq; scādala ecclēsie immittūt: et si christiani appellānt: moriūtur primogenita eorū. **E**rūt infideles: et erūt inanēs: habētes tantū nomē et signum: in corde autē primogenitū suū sepelierūt: vsq; adeo vt qm̄ ei aliqd dixeris p̄pter bonā vitā: p̄pter spem vite eterne: et p̄pter timorē ignis eterni: apud se subsannet: **A**ut si talis ē vt audeat corā te: os torqueat et dicat: quis huc inde reuersus est: **B**icūt sibi hoīes qd volūt: et christian⁹ est: sed q; affligēs occisus est primogenit⁹ eius: mortua est fides eius: et hoc ab hoīe vsq; ad pecus. **B**icā frēs qd sentio: hoīes intelligas spūaliter significari tanq; doctos p̄pter rōnalē animā qd est hō: pecora vero indoctos sed tñ habētes fidē: nā nō haberēt primogenita. **S**unt docti qui affligunt ecclēsiā: scismata et hereses faciēdo. **P**roinde nec in illis inuenis fidē: qm̄ fa-

cti sunt egypt⁹: id est afflictio populo dei. **O**ccisa sūt primogenita eorū: trahūt post se turbas indoctas: ipsa sunt pecora. **I**n hac ergo afflictioe qua ecclēsia affligit: moritur in affligētib⁹ fides: moriūtur primogenita et in ipis doctis et indoctis: q; occidit deus primogenita egyptiorū ab hoīe vsq; ad pecus. **I**mmisit signa et prodigia in medio tui egypte: in pharaone et in oēs seruos ei⁹. **P**harao rex egyptiorū: **N**omen attēdite: et videte quē admodū ista facit deus. **R**ex in omī gēte prior est: **E**gyptus afflictio est: **P**harao dissipatio. **A**fflictio ḡ regē habet dissipationē: q; illi qui affligunt ecclēsiā: dissipati affligūt. **E**t enī affligūt dissipant: qm̄ rex ducit: p̄pls sequit: **P**recedit dissipatio: sequit afflictio. **A**udite: audite noīa hec interpretatiōe typica: et sapiētia plena. **N**ec vñ inuenis ex istis nominib⁹ qd boni aliqd interpret: vbi exercuit deus iram suā. **P**ercussit gētes multas: et occidit reges fortes. **B**ic quos reges et q; gētes grauidas sacramētis. **S**eon regē amorreorū: **O**ccidit. **A**udite noīa. **S**eon regē inquit amorreorū occidit. **O**ccidit plane: et nūc occidat a cordib⁹ serorum suorū: et a tēptatiōib⁹ ecclēsie sue: nec cesset man⁹ ei⁹ in occidēdis talib⁹ regib⁹: et talib⁹ populis. **I**nterpretat enī **S**eon tēptatio oculorū: et amorrei interpretant amaricatēs. **I**am hic videte si intelligere possumus quō amaricatēs regē habeāt tēptationem oculorū. **T**emptatio oculorū nō est: nisi si mēdaciū oculorū. **N**abet rē: veritatē nō habet. **I**am qd mirū est: si amaricatēs talē habeāt regē: mēdacē regē: **N**isi enī mēdaciū et simulatio p̄cedat: nō sunt amaricatēs in ecclēsia. **I**nde enī amaricat q; fingunt. **P**recedit tēptatio oculorū: amaricatio sequit. **E**t in ipō diabolo p̄cessit. **N**ā si tēptatio oculorū nō ē: quō trāffigurat sevelut in angelū lucis: **O**ccidat man⁹ dñi et illū et illos: **I**llū ne inducat: illos vt corrigātur. **E**tenī in vnoquoq; homīe occidit ille rex: qm̄ dānat simulationē: et diligit veritatē. **A**dā⁹ dei nō quiescit id agere. **N**ā quē admodū egit ad lraz tūc: sic agit nūc spūaliter: vt impleat qd tūc p̄phetice p̄nūciauit. **O**ccidit etiā aliū regē et aliū populū eius. **E**t **O**g regē basan: **E**t hic q; malus: **O**g interpretat conclusio. **B**asan interpretat p̄fusio. **M**alus ē rex ille: q; intercludit viā ad deū. **H**oc enī agit diabolus semp opponēdo signēta sua: opponēdo idola sua:

Alia lra. t. Ermit.

Alia lra. t. Qui.

...necessariū p̄ arripit
...aspices: mago
...viam. Quō p̄
...que fuerat
...quidā dicit:
...hic dicitur
...intercludit
...Si enī credit in deū
...est via. Si autē nō
...est via. Si autē nō
...quid credit: quid restat
...non crederet: cōfusiō
...Quare: Quia p̄
...cōfusiō tanq; pleb
...vt nō credāt in cōfusiō
...omnes cōfusiō
...aduerso iniquitates
...quid nō
...magna mysteria frē
...dissipant vt a
...teptano oculorū
...fallit enī
...Conclusio rex p̄fusio: c
...ad fidē: et cū ven
...cōfunditur. Et omī
...Occidit deus. **O**
...humilitat. **H**um
...sed si sit
...humilitatē per
...nō p̄neret ad
...exaltat humilitatē
...quid p̄neret vt
...Chanaan ḡ nō superbus est.
...omnes infidelis exaltat cō
...exaltat cō
...humilitatē in die iudicij: tū
...vult. Sunt enī vala
...ad perditionē. **A**d do
...se sup fideles
...chulian os
...que dicunt de
...parata est hum
...quō annūciat
...nō vult
...autē nō b
...est para
...ista e
...p̄es nri ed
...spūaliter
...vñ in suē. **I**
...tunc putes per
...nō cessat misericordia

opponēdo se necessariū p arrepticios: forti legos: augures: aruspices: magos: sacra demonioꝝ cōcludit viā. Quō p christū id agit: vt pateat viā que fuerat interclusa: nā per eū redēptus quidā dicit: Et in deo meo transgrediar murū: sic diabolus nihil aliud agit: nisi vt intercludat viā ne credatur in deū. Si enī credis in deū patet viā: et ipse christus est viā. Si autē nō credis in deum: interclusa est viā. Si autē interclusa fuerit: qz nō credis: quid restat: nisi vt cum venerit qui nō credebatur: cōfundatur qui nō crediderūt: Quare: Quia cōclusio pcedit: et sequit cōfusio. Conclusio pcedit vt rex: sequit cōfusio tanq̄ plebs. Quos mō cōclusit: vt nō credāt in christū: qñ apparuerit christus: omnes cōfundent: et traducēt eos ex aduerso iniquitates eorum. Tunc dicēt impij cōfusi: quid nobis profuit supbia: Magna mysteria frēs mei: dissipatio ex afflictioe: dissipant vt affligant. Magna mysteria tēptatio oculoꝝ: id est fallacia rex amaricitū: fallūt enī vt amaricent. Conclusio rex cōfusionis: cōcludunt enī ne trāseāt ad fidē: et cū venerit in quē credimus cōfundētur. Et omnia regna chanaan. Occidit deus. Chanaan interpretat paratū humilitati. Humilitas quasi bonū aliq̄ significat: sed si sit vtilis humilitas: nam mala humiliatio penalis est. Si enī humiliatio nō p̄tineret ad penam: nō diceret: qui se exaltat humiliabit. Non enī bñficiū illi prestat: qñ punit vt humilietur. Chanaan ḡ mō superbus est. Omnis impius: omnis infidelis exaltat cor suū: nō vult credere in deū. Sz bec exaltatio parata est humilitati in die iudicij: tūc humiliabit qñ nō vult. Sunt enī vasa ire que pfecta sūt ad perditionē. Adodo extollāt se: garrāt: extendāt se sup fideles: irideāt fideles: blasphemēt christianos: dicāt anicularia sunt ista que dicunt de die iudicij. Ista elatio corū parata est humiliatio: qñ venerit iudex: qui mō annūciatus iridet: Tūc ille qui mō supbit nō vtiliter: sz penali ter humiliabit. Adō autē nō humiliabit: sed paratū humilitati: id est paratū dānatōi: paratū victime. Omnia ḡ ista euertit deus corporaliter tunc: qñ p̄ses n̄ri educi sunt de terra egypti. Euertit spūaliter nunc. Nec cessat man⁹ eius: vsqz in finē. Ideo ne istas potētias dei tunc putes peractas cessasse. **Dñe nomē tuuz inquit: in seculo: Id est nō cessat misericordia tua: nō cessat**

man⁹ tua in seculo ista facere: que tūc p̄nūciasti figurādo. Omnia enī illa in figura cōtingebāt illis: Scripta sūt autē ad correctionē n̄ram: in quos finis sc̄loꝝ obuenit. **Dñe memoriale tuū in generatōe et generatione.** Generatio ista et generatio altera. Generatio qua fideles efficiuntur: et per baptisimū renascuntur: generatio qua a mortuis resurgem⁹: et angelis cōiuncti viuemus in eternum. Memoriale tuum domine et super generationē istā: et super illaz generationē: qz nec nūc nos oblitus est vt vocaret: nec tunc obliuiscēt vt coronet: Memoriale tuū in generatōe et generatione. **Qm̄ iudicabit dñs plebē suā: Cōpleuit certe omnia illa in populo iudeoꝝ.** Nunq̄d iā remāserūt opa eius postqz induxit plebē suā in terrā promissiois: Adhuc plane iudicabit dñs plebē suā. **Et in suis suis aduocabit.** Jam iudicauit ipsam plebē: excepto iudicio futuro: iudicata ē plebs iudeoꝝ. Quid est iudicata: Separati inde sunt iusti: et remāserūt iniusti. Si autē mentior aut mētiri existimor: qz dixi iam iudicata est: audiui dñm dicētē: In iudiciū veni in hūc mūdū vt qui nō vidēt videāt: et q̄ vidēt ceci sūt. **Excecati sunt supbi: illuminati sunt humiles.** Iudicauit ḡ plebē suā. Ip̄m iudiciū dixit Esaias: Et nūc tu dom⁹ Jacob veni te ambulem⁹ in lumine dñi. **Par est hoc: Sz qd sequit: Dimisit enī plebē suā domū israel.** Ipsa est dom⁹ Jacob: que est dom⁹ israel. Qui enī Jacob: ipse est israel. **Hostis sc̄tas litteras: et puto qz vobis veniat in mentē: quia ipse Jacob qñ vidit angelū secū luctari: tūc accepit nomē vt appellaretur israel.** Un⁹ hō est siue Jacob: siue isrl: vna p̄sona est dom⁹ Jacob: et dom⁹ israel: vna gens: vna plebs: hanc inuitat: et hanc dimittit. Et nūc iam certe occidisti christū e dom⁹ Jacob: iam occidisti christū: iā caput ante crucē agitasti: iā pendētē irrifisti: iā dixisti: si filius dei es descende de cruce: iam rogauit medicus p freneticis: **Pater ignosce illis: non enī sciūt qd faciūt.** Certe iā fecisti ista oia: et nūc crede ī eū quē occidisti: bibe sanguinē quē fudisti. Et nūc tu dom⁹ Jacob testimoniu ex te exponere cupio qd hic dixit: **Qm̄ iudicabit dñs plebē suā: et in seruis suis aduocabit.** Iudicasse enim intelligit plebē suā: separādo in ipsa plebe sua bonos a malis: fideles ab infidelibus: apostolos a iudeis mendacibus.

Alia lra.
† generationē
† generatiōe.

Alia lra.
† Quia.
† pplm̄ suū.

Alia lra.
† dep̄cabit.

Nonne completus est: Nonne ut legit sic videtur: Et illi qui remanserunt oculos habent et non vident: nares habent et non odorant. Non sentiunt illud odorem: chusti boni odor sumus: sicut dixit Apollonius: in omni loco. Quid prodest quod nares habent et non odorant: tam suauem odorem christi: Vere in illis factum est: et vere de illis dictum est: Siles illis fuerunt omnes qui faciunt ea: et omnes qui perfidunt in eis. Sed quotidie creditur per miracula christi domini: quotidie aperuntur oculi cecorum: et aures surdorum: inspirantur nares insensatorum: dissoluitur ora mutorum: constringuntur manus paraliticorum: corriguntur pedes claudorum: De lapidibus istis excitantur filii Abrahæ. Quibus omnibus iam dicat: **Domus israel benedicite dominum: Omnes filii Abrahæ: Et si de lapidibus istis suscitantur filii Abrahæ: manifestus est quod illi sunt magister domus israel qui pertinet ad domum israel: qui pertinent ad seminem Abrahæ: non carne: sed fide. Domus israel benedicite dominum. Sed fac domum domini illam dici: et populum israel vocari: crediderunt inde apostoli: et milia circumcisorum. Domus israel benedicite dominum. Domus Aaron benedicite dominum. Domus leui benedicite dominum: Benedicite populi domini: hoc est domus israel generaliter. Benedicite prepositi: hoc est domus Aaron: benedicite ministri: hoc est domus Leui. Quid de ceteris nationibus: Qui timetis dominum benedicite dominum. Omnes ergo vna voce dicamus quod sequitur. **Benedictus dominus ex syon: qui habitat in hierusalem. Ex syon et hierusalem. Syon speculatio: hierusalem visio pacis. In qua hierusalem nunc habitatur est: In illa que cecidit: Non: sed in matre nostra que est in celis: de qua dictum est: Multi filii deserte magis quam eius que habet virum. Nunc ergo dominus ex syon: quia speculamur quod veniat: nunc tamen quam diu in spe viuimus in syon sumus: Finita via habitabimus in illa ciuitate que nunc ruitura est: quia et dominus habitat in ea: et custodit eam que est visio pacis eterna hierusalem: pacis illius fratres mei cui laudande lingua non sufficit: vbi nullum hostem iam sentiemus: nec in ecclesia: nec extra ecclesias: nec in carne nostra: nec in cogitatione nostra: absorbetur mors in victoria et vacabimus ad videndum deum in pace: ciues hierusalem facti ciuitatis dei.****

Alia fra. 7o no.

Alia fra. 7o no. 7o no.

Alia fra. 7o no.

Explicit Tract. de ps. CXXXIII.
Incipit Tract. de ps. CXXXV.
Expositio psalmi.

Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in eternum misericordia eius. Psalmus iste laudem pertinet dei: et eodem modo in omnibus suis versibus terminatur. Proinde quis hic in laudem dei multa dicantur: maxime tamen eius misericordia commendatur: sine cuius commendatione aptissime nullum versum claudi voluit: per quem spiritus sanctus condidit psalmum. Ademini autem me in psalmo ceteris: mox quanto que similiter incipit: (quoniam codex quem intuebar non habet in eternum: sed in seculum misericordia eius:) quesisse quod potius intelligere deberemus. In greco enim sermone scriptum est: εις τον αιωνα quod in seculum. et in eternum: interpretari potest. Sed quod illic ut potui disseruerim: etiam hic retere longum est. In isto autem psalmo etiam idem ipse codex non habet in seculum quod plerique habent: sed in eternum misericordia eius. Quod et si post iudicium quo in fine seculi viui et mortui iudicandi sunt: nullis iustis in vitam eternam: iniqs autem in abusionem eternam: non sint deinceps futuri quorum adhuc miseretur deus: recte tamen intelligi potest in eternum futuram misericordiam eius: quam suis sanctis fidelibus largitur: non quod in eternum miseri erunt: et ideo in eternum misericordia indigebunt: sed quod ipsa beatitudo quam misericorditer miseris prestat: ut esse miseri desinat: et beati esse incipiant: non habebit finem: ideo in eternum misericordia eius. Quod enim iusti erunt ex iniuis: sani ex infirmis: viui ex mortuis: et immortales ex mortalibus: beati ex miseris misericordia eius est. Hoc autem quod ita erunt in eternum erit: ergo in eternum misericordia eius. Proinde confitemini domino: id est confitendo laudate dominum quoniam bonus. Nec per hac confessionem aliquid est temporale superatum: quoniam in eternum misericordia eius: id est beneficium quod nobis misericorditer prestat in eternum est. Quod autem tamen habet quoniam bonus: grecus habet αγαθος. Non sicut in psalmo centesimo et quinto: quod ibi est quoniam bonus: grecus habet χρησος: ideo nonnulli illud interpretati sunt: quoniam suauis est. αγαθος autem non utrumque bonus: sed excellentissime bonus est. Beinde sequitur. **Confitemini deo deorum: quoniam in eternum misericordia eius. Confitemini domino dominorum: quoniam in eternum misericordia eius. Qui nam sunt dii et domini: quorum deorum et dominorum sit deus et dominus qui est verus deus: merito quoniam solet. Et scriptum inuenimus in alio psalmo: Deus etiam homines appellatos: sicut est: Deus stetit in synagoga deorum: in medio autem deos discernit. Et paulo post: Ego dixi dii estis: et filii excelsi omnes: vos autem ut homines**